

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

ΣΥΝΤΟΜΟΣ
ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΙΣ

ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

ΚΕ.ΔΙ.ΜΑ.
ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
2023

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

ΣΥΝΤΟΜΟΣ
ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΙΣ

ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΟΡΓΑΝΩΣΗ
ΥΛΙΚΟΥ

ΜΑΡΙΑ ΝΙΑΡΗ

Το έργο χρηματοδοτείται από τον
Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων και
Έρευνας του Ιονίου Πανεπιστημίου

Τα σχήματα και οι εικόνες έχουν δημιουργηθεί από
το VISTACREATE και το PIXABAY, με άδεια δωρεάν
χρήσης περιεχομένου.

Το παρόν υλικό χρηματοδοτήθηκε στο πλαίσιο του Υποέργου:

"Γραφείο Υποστήριξης της Διδασκαλίας και Μάθησης στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο"

της Πράξης με τίτλο:

«Μονάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού & Γραφείο/Κέντρο Υποστήριξης της Διδασκαλίας και Μάθησης στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο»

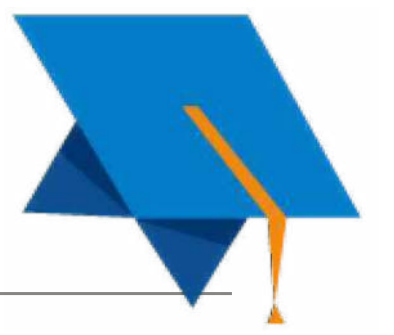

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

ΤΙ ΟΝΟΜΑΖΟΥΜΕ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

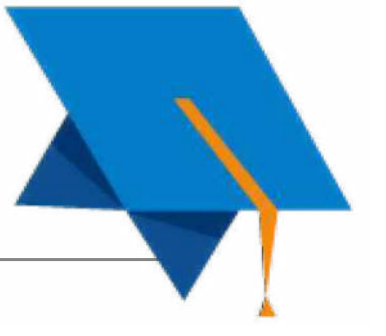
Η θεωρία της κοινωνικής μάθησης, με πρωτεργάτη τον Albert Bandura, αναλύει τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι αποκτούν νέες δεξιότητες, γνώσεις και συμπεριφορές μέσω της παρατήρησης και της αλληλεπίδρασης με το περιβάλλον. Η μάθηση τοποθετείται στο πλαίσιο της εμπειρίας ως προς την κοινωνική συμμετοχή. Στο πλαίσιο αυτό, βλέπουμε την ικανότητα του ανθρώπου να βιώνει τον κόσμο, να συμμετέχει ενεργά και εποικοδομητικά σε αυτόν και να μαθαίνει μέσα από πρωτοβουλίες και συνεργατικές δραστηριότητες· *να μαθαίνει μέσα στην κοινότητα.*

Η κοινότητα βασίζεται στις **σχέσεις**. Τα βασικά στοιχεία μιας κοινότητας, όπως ορίζονται στον χώρο της ψυχολογίας, είναι η ένταξη, η σύνδεση, η επιρροή και η ικανοποίηση των αναγκών.

Μια κοινότητα μάθησης συνιστά μια **κοινωνική δομή**, όπου διαχέονται και ανταλλάσσονται ιδέες και τεχνουργήματα, διαμοιράζονται πληροφορίες, γνώσεις και πρακτικές, αναπτύσσονται κοινά συστήματα αξιών, συν-διαμορφώνονται νόρμες συμπεριφοράς και αναπτύσσονται δεσμοί μεταξύ των μελών της. Σταδιακά, εκτός από τις διαπροσωπικές σχέσεις που δημιουργούνται, εμφανίζεται και αναπτύσσεται ένα είδος κοινωνικού κεφαλαίου. Τα μέλη των κοινοτήτων συγκροτούν ένα είδος κοινωνικού ιστού, ένα είδος **δικτύου** στο οποίο οι δεσμοί αποκτούν έναν πιο γενικευμένο χαρακτήρα, όχι όμως απρόσωπο. Η κοινότητα έχει **παρελθόν, παρόν, μέλλον** και τα μέλη της έχουν προσδοκίες. Η κοινότητα έχει **διάρκεια**, μπορεί δηλαδή να εξακολουθεί να υπάρχει στην πορεία του χρόνου, παρά το γεγονός ότι τα μέλη της είναι δυνατό να αλλάζουν.

Γιατί είναι σημαντική η κοινότητα μάθησης;

Η δημιουργία μιας κοινότητας επηρεάζει την επιτυχία των φοιτητών, καθώς η αίσθηση του ανήκειν σε μια κοινότητα και το θετικό κλίμα σχετίζονται με τη μάθηση, την επιμονή, τη συγκράτηση και την ικανοποίηση των φοιτητών. Στη βιβλιογραφία[1] εντοπίζεται σημαντική σχέση μεταξύ της κοινότητας και της αντιλαμβανόμενης γνωστικής μάθησης, της μαθησιακής δέσμευσης και των μαθησιακών αποτελεσμάτων, ενώ η σύνδεση και αλληλεπίδραση φοιτητή-καθηγητή και φοιτητών μεταξύ τους συνδέεται με την επικοινωνία εντός και εκτός τάξης και τη μάθηση από ομοτίμους (peer learning). Παράλληλα, διαπιστώνεται σημαντική θετική σχέση μεταξύ της αίσθησης της κοινότητας και της ικανοποίησης από την ποιότητα των μαθημάτων.

Στα **πλεονεκτήματα** της καλλιέργειας μιας κοινότητας μάθησης αναφέρονται μεταξύ άλλων ότι:

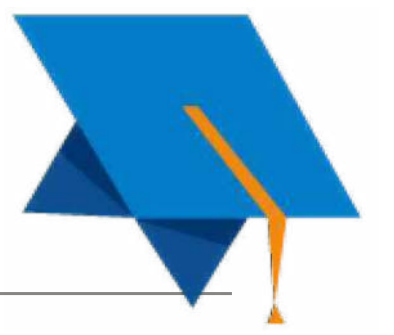
- Εξασφαλίζει την ενεργό συμμετοχή στη μαθησιακή διαδικασία
- Αυξάνει τον χρόνο εμπλοκής στη διδακτική διαδικασία
- Προσφέρει επιπλέον κίνητρα για μάθηση
- Μειώνει τις προκαταλήψεις
- Βελτιώνει τις κοινωνικές και οργανωτικές δεξιότητες
- Προωθεί τη διαθεματική, διεπιστημονική & βιωματική προσέγγιση της γνώσης
- Συνιστά την οριζόντια και ολιστική προσέγγιση της διδασκαλίας και της μάθησης
- Ενθαρρύνει τις συμπράξεις και τις συνέργειες
- Χτίζει συναντίληψη
- Ανανεώνει και μετασχηματίζει την ίδια την πανεπιστημιακή εκπαίδευση.

Στους **κινδύνους** αναφέρονται περιπτώσεις αθέμιτης ανταγωνιστικότητας, το φαινόμενο του λαθρεπιβάτη (free-rider), η απαιτητική ή/και ελλιπής προετοιμασία, η έλλειψη ετοιμότητας ή εξοικείωσης, καθώς και η χρονοβόρα και απαιτητική εφαρμογή της σε συνδυασμό με το πιεστικό αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών.

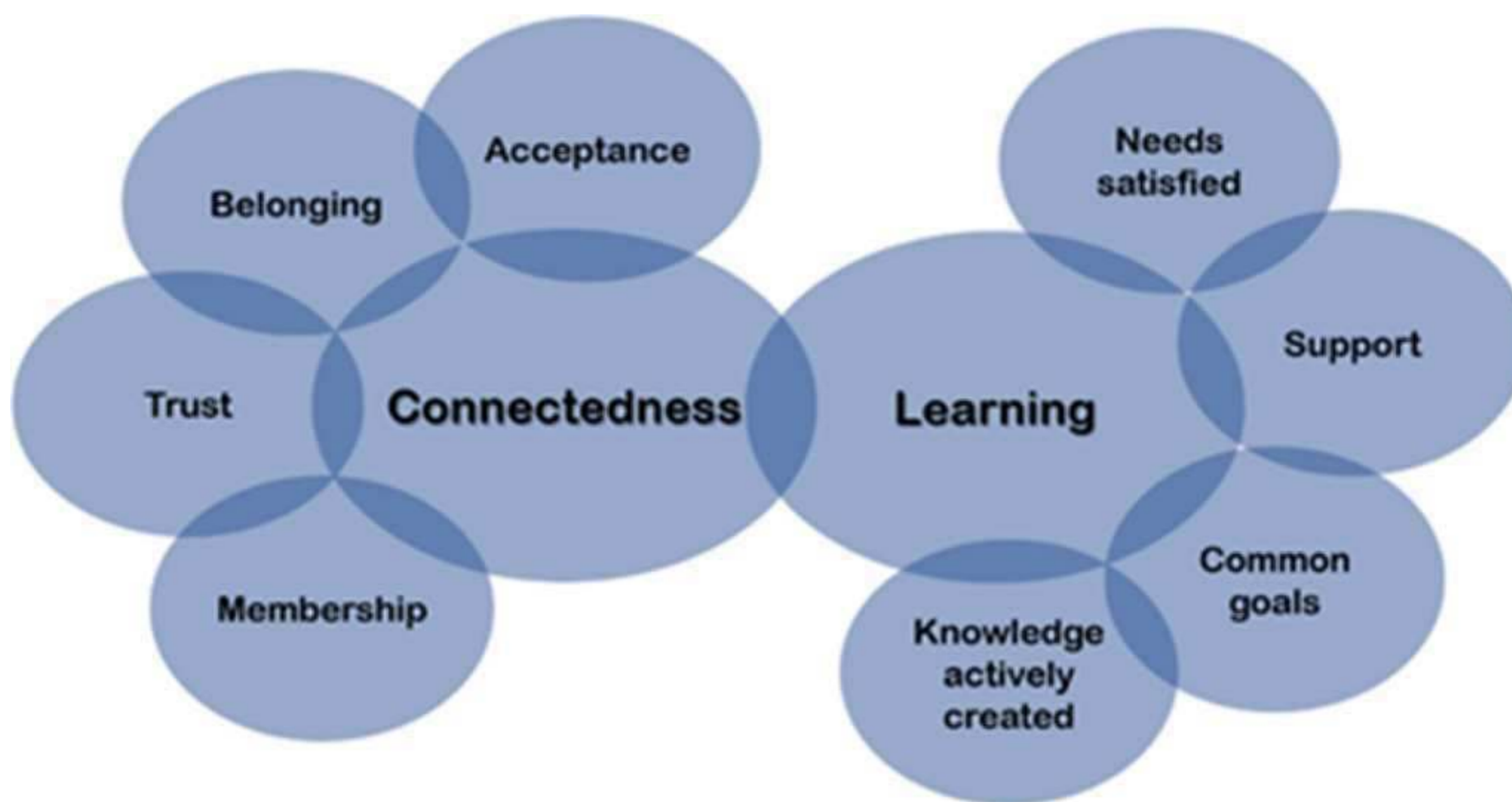
[1] Liu, Magjuka, Bonk & Lee, 2007; McKinney, McKinney, Franiuk, & Schweitzer, 2006; Rovai, 2002; Sidelinger, Bolen, McMullan & Nyeste, 2014

ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Στο πλαίσιο μιας πανεπιστημιακής κοινότητας μάθησης, ο Rovai (2002) έχει εντοπίσει δύο βασικά στοιχεία: τη μάθηση και τη σύνδεση, πάνω στα οποία αναπτύσσονται τα στοιχεία μιας ισχυρής κοινότητας.

Προσαρμογή με βάση τον ορισμό της κοινότητας του Rovai (2002) στο πλαίσιο ενός πανεπιστημιακού μαθήματος. Πηγή: <https://teaching.uwo.ca/teaching/engaging/building-community.html>

Οι κοινότητες μάθησης στο πανεπιστήμιο αναφέρονται σε ομάδες και δίκτυα φοιτητών, καθηγητών και ερευνητών που συνεργάζονται για την ανάπτυξη και την ενίσχυση της μάθησης και της εκπαίδευσης. Οι κοινότητες μάθησης δημιουργούν ένα περιβάλλον όπου οι συμμετέχοντες μπορούν να μοιράζονται γνώσεις, ιδέες και πόρους για να ενισχύσουν την ακαδημαϊκή τους πορεία, καθώς και να προωθήσουν την ανταλλαγή ιδεών και την επιστημονική έρευνα.

Είναι σημαντικό να συμμετέχουν οι φοιτητές, οι ερευνητές και το διδακτικό προσωπικό σε αυτές τις κοινότητες για να επεκτείνουν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους, να αναπτύξουν σημαντικές ακαδημαϊκές και κοινωνικές σχέσεις και να καλλιεργήσουν την επαγγελματική και προσωπική τους ανάπτυξη.

Οι κοινότητες μάθησης στο πανεπιστημιακό περιβάλλον μπορούν να έχουν ποικίλες μορφές:

Ακαδημαϊκά Δίκτυα. Τα ακαδημαϊκά δίκτυα είναι συχνά νοερές κοινότητες που διατρέχουν όλο το φάσμα των σπουδών, της έρευνας ή της διδασκαλίας. Είναι σημαντικό να νιώθουμε κρίκοι αυτής της ενιαίας αλυσίδας και όχι αποκομμένες νησίδες, όποιο ρόλο κι αν κατέχουμε στη μαθησιακή διαδικασία.

Κοινότητες Μελέτης - Ομάδες Εργασίας. Οι φοιτητές μπορούν να δημιουργήσουν μικρές ομάδες με συμφοιτητές για να μελετήσουν και να εργαστούν μαζί σε εργασίες και project. Αυτές οι κοινότητες μπορούν να βοηθήσουν στη δημιουργία σχέσεων αλληλοβοήθειας και στη βελτίωση της κατανόησης του υλικού.

Ερευνητικές ομάδες. Οι φοιτητές και οι καθηγητές συχνά συγκροτούν ερευνητικές ομάδες που ασχολούνται με συγκεκριμένα ερευνητικά ενδιαφέροντα.

Διαλέξεις, Συνέδρια και Εκδηλώσεις. Τα πανεπιστήμια συχνά φιλοξενούν διαλέξεις, συνέδρια και εκδηλώσεις που προσφέρουν ευκαιρίες για συνάντηση και διάλογο μεταξύ των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας.

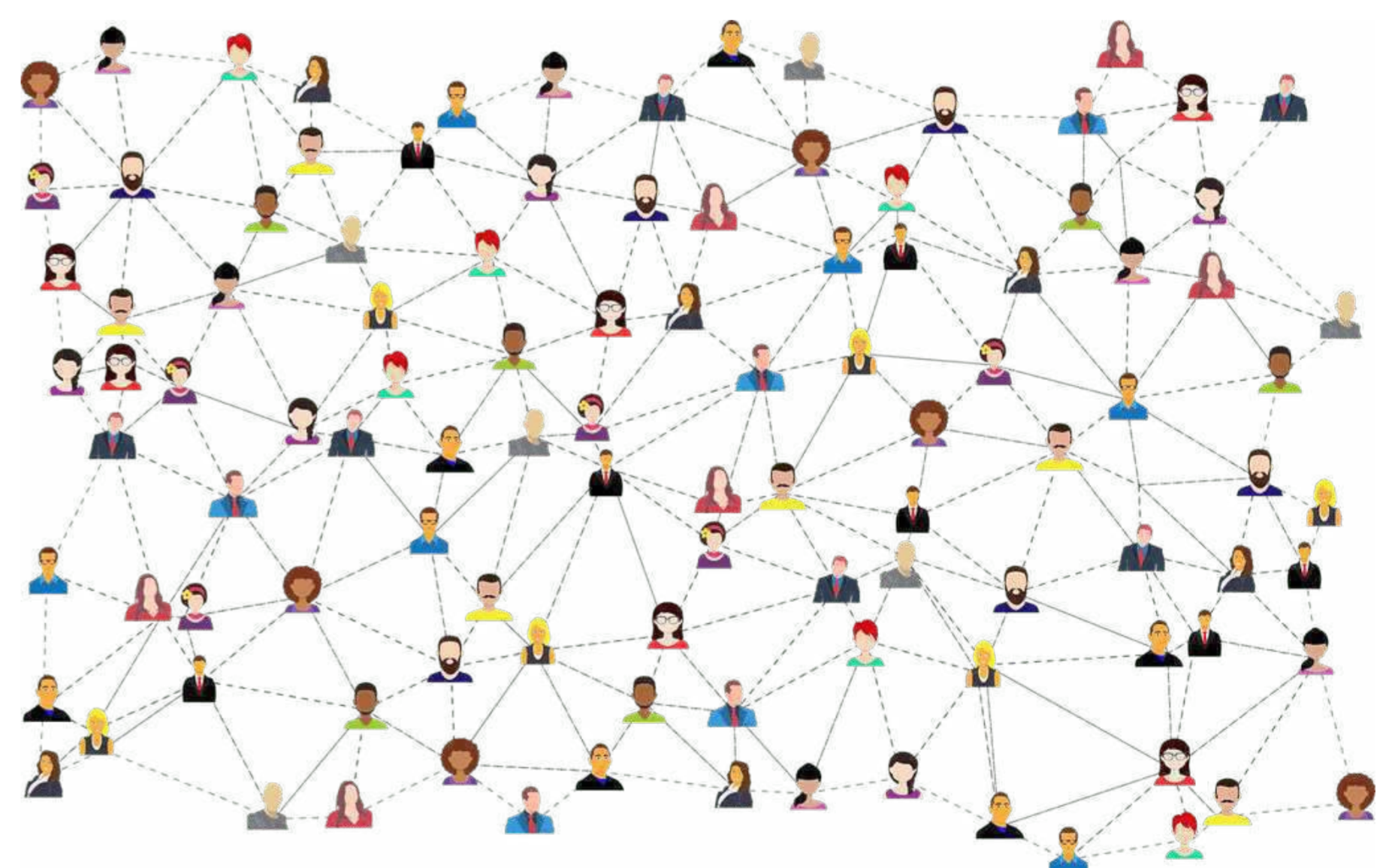
Κοινότητες Ενδιαφέροντος – Κοινότητες Ιδεών. Υπάρχουν πολλές κοινότητες ενδιαφέροντος σε πανεπιστημιακά περιβάλλοντα, όπως κοινότητες τέχνης, μουσικής, περιβάλλοντος, εθελοντισμού, αθλητισμού και άλλες.

Διαδικτυακές Κοινότητες. Στον ψηφιακό κόσμο, υπάρχουν πολλές online κοινότητες που ασχολούνται με διάφορα θέματα και που μπορούν να είναι χρήσιμες για την ανάπτυξη των φοιτητών. Πολύ συχνά αξιοποιούν και τα κοινωνικά δίκτυα, όπως το Facebook, το LinkedIn και το Twitter, για καλύτερη διασύνδεση μεταξύ τους.

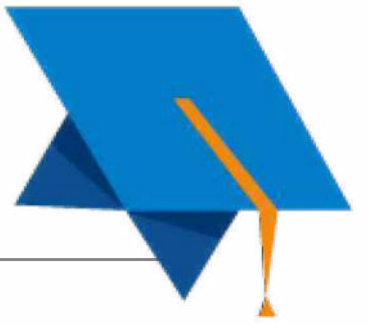

Κάθε αλληλεπίδραση με κεντρικό άξονα τη συνεργασία και τη γνώση είναι θεμιτή και προωθεί την κοινότητα αρκεί να υπάρχει *ισότητα, συμμετοχή, σεβασμός, αποδοχή και ανταλλαγή ιδεών και αξιών.*

Τα **πανεπιστήμια** εν γένει είναι κοινότητες φοιτητών, ακαδημαϊκών και επαγγελματικού προσωπικού **με ανοιχτά όρια**, συμπεριλαμβανομένων των αποφοίτων και ενός ευρέος φάσματος εταίρων και πολιτών. Τα πανεπιστήμια χαρακτηρίζονται ως **συνεργατικοί και δικτυωμένοι θεσμοί** σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο. Ως εκ τούτου, συνεχίζουν να χτίζουν γέφυρες μεταξύ χωρών, πολιτισμών και τομέων στη σύγχρονη ψηφιακή εποχή.

Η νέα συνθήκη

Στη σύγχρονη εποχή εντείνονται οι προσπάθειες για βιώσιμη ισορροπία μεταξύ οικολογικών, οικονομικών και κοινωνικών ανησυχιών, ενώ ταυτόχρονα τα μεγάλα δεδομένα (big data), η Τεχνητή Νοημοσύνη και ο ψηφιακός μετασχηματισμός έχουν κατακλύσει κάθε τομέα της κοινωνικής και δημόσιας ζωής. Έτσι και στον χώρο της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης έχουμε περάσει στην εποχή όπου η ‘φυσική’ πανεπιστημιούπολη συνυπάρχει με την ‘ψηφιακή/εικονική’. Σε πρόκληση για τη νέα εποχή αναδύεται η συγκρότηση κοινότητας μάθησης σε ψηφιακό περιβάλλον και η καλλιέργεια διάδρασης και ενεργού συμμετοχής των μελών της.

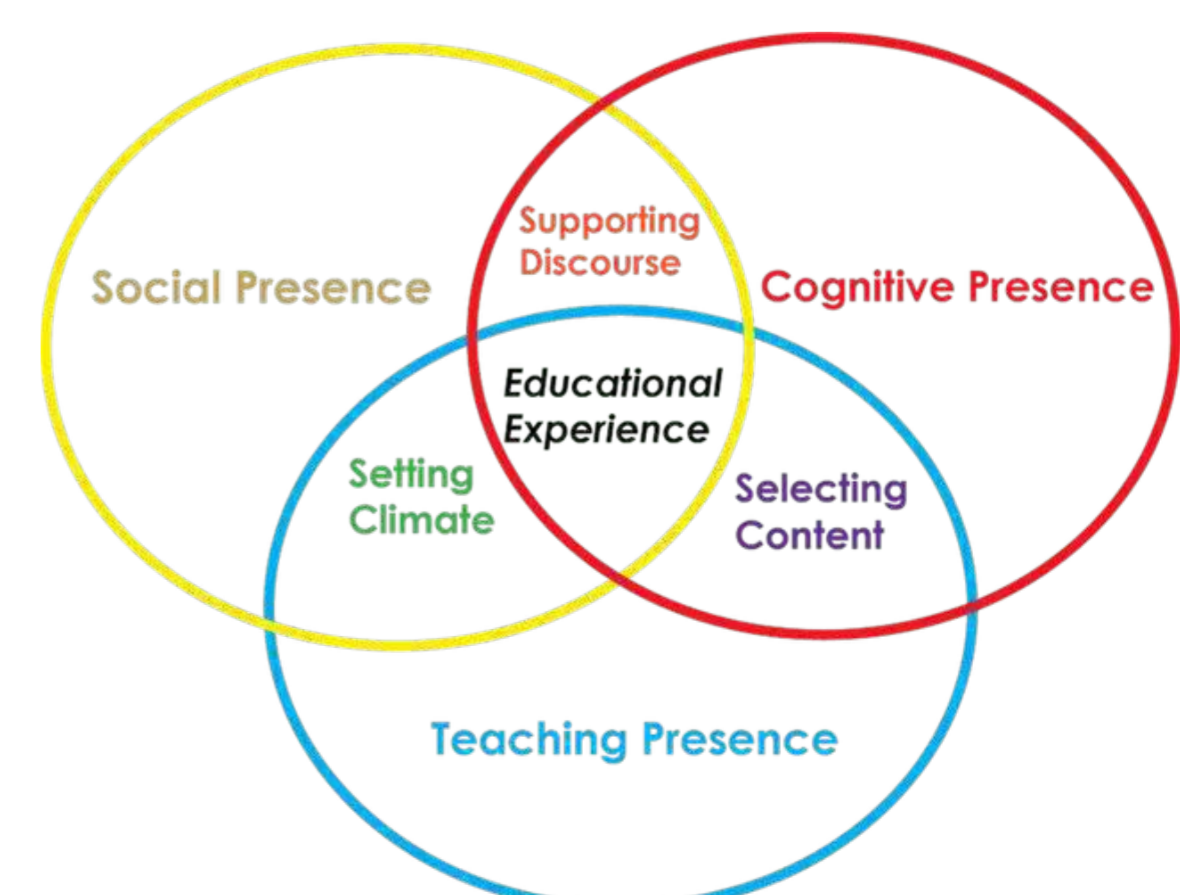
Στο πεδίο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης οι κοινότητες αυτές υπάρχουν ήδη και κυριότερο μοντέλο είναι αυτό της Κοινότητας διερεύνησης (Community of Inquiry). Χαρακτηριστικό του μοντέλου της Κοινότητας διερεύνησης είναι η δυναμική συνύπαρξη και αλληλεπίδραση τριών τύπων «παρουσίας», της διδακτικής, της γνωστικής και της κοινωνικής.

Η **γνωστική παρουσία** αναφέρεται στην ανάπτυξη κριτικού στοχασμού μέσω συνεχούς προβληματισμού και διαλόγου. Προϋποθέτει την ικανότητα των συμμετεχόντων να δομούν και να επιβεβαιώνουν ιδέες μέσω αυτού του διαλόγου. Η διδακτική παρουσία παίζει σημαντικό ρόλο στην υποστήριξη αυτής της διαδικασίας.

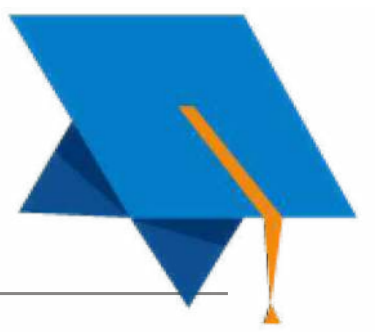
Η **κοινωνική παρουσία** αφορά τη δυνατότητα των συμμετεχόντων να προβάλλουν τον εαυτό τους ως αληθινοί άνθρωποι. Αυξάνει την αλληλεπίδραση μεταξύ των μελών, αναπτύσσει τις διαπροσωπικές σχέσεις και οδηγεί στην ικανοποίηση από τη μαθησιακή διαδικασία.

Η **διδακτική παρουσία** αναφέρεται στη διαμόρφωση και συντονισμό του διαλόγου και στην υποστήριξη των συμμετεχόντων μέσω της παροχής κατευθυντικών οδηγιών και ανατροφοδότησης. Συμβάλλει στην επιτυχή εμπλοκή των εκπαιδευομένων στη διαδικασία μάθησης.

Συνολικά, το μοντέλο της Κοινότητας Διερεύνησης υποστηρίζει ότι η δημιουργία ενός διαδικτυακού συνεργατικού μαθησιακού περιβάλλοντος με αυτές τις τρεις παρουσίες μπορεί να έχει θετικά αποτελέσματα στην ποιότητα της μάθησης και στην αφοσίωση των συμμετεχόντων σε διαδικτυακά μαθήματα.

ΨΗΦΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΜΑΘΗΣΗ

Εκτός όμως από τη δια ζώσης συνεργασία υπάρχει και η περίπτωση της ψηφιακής συνεργασίας. Η ψηφιακή συνεργατική μάθηση είναι μία εκπαιδευτική προσέγγιση που χρησιμοποιείται κυρίως στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Οι φοιτητές εργάζονται σε ομάδες για να ολοκληρώσουν τις εργασίες για την κατάκτηση ακαδημαϊκών στόχων με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων και εφαρμογών.

Δείτε το σύντομο βίντεο

Τα πιο γνωστά ψηφιακά συνεργατικά περιβάλλοντα μάθησης είναι τα ακόλουθα:

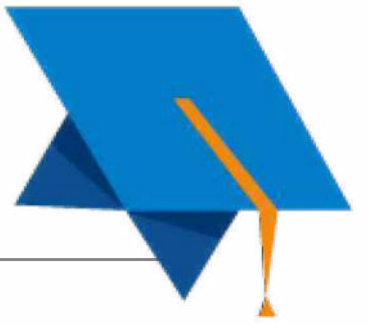
- Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (email)
- Φόρουμ
- Chat
- Ψηφιακή πλατφόρμα (e-portal)
- Τηλεδιασκέψεις

Ωστόσο, υπάρχουν και άλλα περιβάλλοντα και ψηφιακές εφαρμογές που συχνά χρησιμοποιούν οι φοιτητές, όπως:

- Κοινωνικά δίκτυα (π.χ. Facebook, Twitter, LinkedIn, Google +)
- Θεματικές ιστοσελίδες και wikis
- Blogs και Micro-blogging
- Online games and virtual worlds

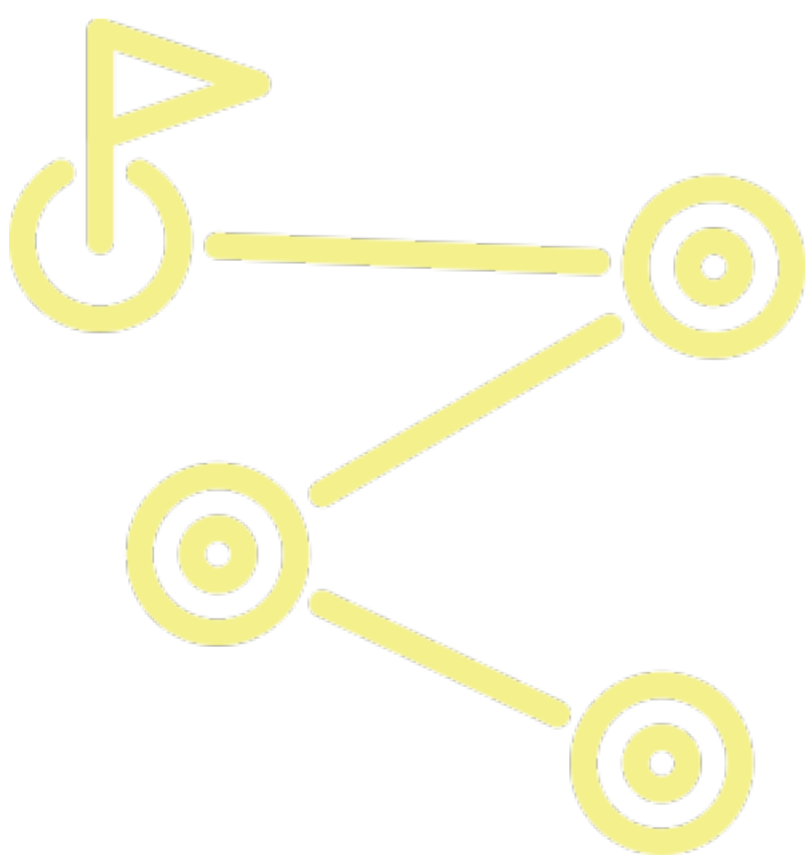

Ποια στοιχεία διασφαλίζουν την επιτυχία μιας ομάδας;

- Κοινοί στόχοι
- Μοίρασμα πηγών μελέτης
- Διαχωρισμός ρόλων
- Ελευθερία έκφρασης
- Όρια και κανόνες συμπεριφοράς
- Αλληλοϋποστήριξη
- Ενθάρρυνση πρωτοβουλιών
- Επίλυση των διαφωνιών
- Άμεση και ουσιαστική ανατροφοδότηση
- Επικοινωνία

Γενικά, για τη **συμμετοχή στο φόρουμ** και στις ψηφιακές συναντήσεις καλό είναι:

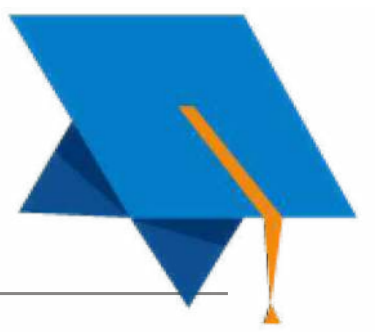
- Να υπάρχει ένας κώδικας δεοντολογίας, ώστε να μη δημιουργείται πανικός ή περισσότερο άγχος, να μην «ξεφεύγει» η κατάσταση
- Να υπάρχει ισότητα στη συμμετοχή, σεβασμός και ελεύθερη έκφραση, ώστε να αναπτύσσεται κλίμα συνεργασίας και εμπιστοσύνης
- Να γίνεται ανταλλαγή σημειώσεων και απόψεων που προωθούν την κριτική διερεύνηση ενός θέματος, όχι έτοιμες απαντήσεις
- Να γίνεται σωστή διαχείριση χρόνου και πληροφοριών.

Τα συχνότερα **εμπόδια** στη λειτουργία της ομάδας στο φόρουμ ή σε άλλο συνεργατικό περιβάλλον:

- καθυστέρηση αλληλεπίδρασης μεταξύ των μελών της κοινότητας
- παρερμηνεία των μηνυμάτων → χρειάζεται κοινός κώδικας επικοινωνίας
- έλλειψη συναισθηματικής σύνδεσης μεταξύ των μελών
- υπερφόρτωση με πληροφορίες και μηνύματα
- απουσία ακαδημαϊκού διαλόγου
- παρέκκλιση της συζήτησης από το θέμα

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑ

Ο ρόλος του διδάσκοντα στη συνεργατική μάθηση μέσω κοινοτήτων είναι να κατανοεί και να αντιμετωπίζει την ομάδα/κοινότητα ως μια διεργασία δυναμική, που συνεχώς αλλάζει. Να παραμένει, δηλαδή, ανοικτός στο να μαθαίνει και **να 'συνεξελίσσεται'**. Χρειάζεται, επίσης, να αναγνωρίζει τον τρόπο με τον οποίο τα διαφορετικά κοινωνικά επίπεδα συν-οικοδομούν τη διεργασία μιας ομάδας, αλλά και να αναγνωρίζει τα περιβάλλοντα πλαίσια, στα οποία είναι ενταγμένη και πώς αυτά την επηρεάζουν και επηρεάζονται από αυτήν. Ιδιαίτερη μέριμνα χρειάζεται να δοθεί στις δραστηριότητες που θα επιλέξει να αξιοποιήσει, στο χτίσιμο ανοικτής επικοινωνίας, στη διαχείριση των μελών και των τυχόν συγκρούσεων, στην οργάνωση του εκπαιδευτικού υλικού και την ανατροφοδότηση, και κυρίως τις ενέργειες που θα προωθήσουν τη συνεργασία μεταξύ των μελών της κοινότητας μάθησης.

Το σημαντικό σε όλα αυτά είναι να θυμόμαστε πως δεν έχει σημασία το μέσο καθαυτό όσο η **συμμετοχή** και η συνεισφορά του καθενός και της καθεμιάς μας. Για το λόγο αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικός ο ρόλος των διδασκόντων στη διαμόρφωση και λειτουργία της κοινότητας που αναπτύσσεται μέσα από την ομάδα.

Η συμπερίληψη των καθηγητών στην «κοινότητα» είναι πολύ σημαντική, ωστόσο η παρουσία τους είναι κυρίως υποστηρικτική και καθοδηγητική. Οι ίδιοι οι φοιτητές καλούνται να αναλάβουν τον κύριο ρόλο. Ο ρόλος του διδάσκοντα είναι καθοριστικός κυρίως στην έναρξη και το συντονισμό της ομαδικής δραστηριότητας, στην ανατροφοδότηση και στη διαχείριση των συγκρούσεων, αν και τις περισσότερες φορές η ομάδα **αυτό-ρυθμίζεται**.

ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΜΑΘΗΣΗΣ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΒΡΕΙΤΕ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΣΑΣ

Αρχίστε βρίσκοντας φοιτητές και καθηγητές που ενδιαφέρονται για το ίδιο θέμα, μάθημα ή ενδιαφέρον. Μια κοινότητα μάθησης μπορεί να είναι ευρεία ή εστιασμένη σε συγκεκριμένα θέματα/αντικείμενα.

ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΤΕ ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Εφαρμόστε διαδικτυακά εργαλεία και πλατφόρμες για την επικοινωνία, τη συνεργασία και την κοινή εργασία.

ΠΡΟΩΘΗΣΤΕ ΤΗΝ ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ενθαρρύνετε τα μέλη να μοιράζονται ιδέες, απόψεις και ανησυχίες ελεύθερα, ώστε να δημιουργηθεί ενεργή συζήτηση

ΕΠΙΛΕΞΤΕ ΤΡΟΠΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, τα κοινωνικά δίκτυα, φόρουμ, διαδικτυακές πλατφόρμες, ή ακόμα και φυσικές συναντήσεις, ανάλογα με τις προτιμήσεις των μελών.

ΚΑΘΟΡΙΣΤΕ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ

Καθορίστε συγκεκριμένους στόχους και προσδιορίστε τι προσδοκάτε από την κοινότητα. Προσδιορίστε πώς θα μετράτε την επίτευξή τους.

ΟΡΓΑΝΩΣΤΕ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ

Σχεδιάστε τακτικές συναντήσεις όπου τα μέλη μπορούν να συζητούν θέματα, να λύνουν απορίες, να παρουσιάζουν εργασίες ή να μοιράζονται πόρους.

ΕΝΘΑΡΡΥΝΕΤΕ ΤΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΟΛΩΝ

Ανοίξτε τον διάλογο και ενθαρρύνετε όλα τα μέλη να συμμετέχουν και να μοιράζονται τις απόψεις τους.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΤΕ ΠΟΡΟΥΣ

Μοιραστείτε πληροφορίες, σημειώσεις, βιβλία, άρθρα και άλλους πόρους που θα βοηθήσουν τα μέλη στη μάθησή τους.

ΕΠΕΚΤΕΙΝΕΤΕ ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ

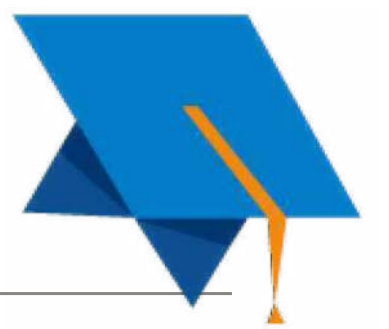
Ενθαρρύνετε τα μέλη να συνδέονται με άλλες κοινότητες μάθησης ή επαγγελματικά δίκτυα για να επεκτείνουν τις ευκαιρίες τους.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΤΕ & ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΕ

Αξιολογήστε την πρόοδο και την απόδοση της κοινότητας, και προσαρμόστε το πρόγραμμα και τις δραστηριότητες ανάλογα με τις ανάγκες των μελών.

ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ

Τα φυσικά και ψηφιακά περιβάλλοντα μάθησης και έρευνας πρέπει να σχεδιάζονται με **ολιστικό τρόπο**, ώστε να ικανοποιούν τις διαφορετικές ανάγκες μιας ποικίλης πανεπιστημιακής κοινότητας και να επιτρέπουν ευέλικτες και συνδυασμένες προσεγγίσεις.

Η «**φυσική πανεπιστημιούπολη**» θα συνεχίσει να είναι ζωτικής σημασίας ως χώρος κοινωνικής αλληλεπίδρασης και διαλόγου: ένας χώρος που θα φιλοξενεί συναντήσεις που προκαλούν και εμπνέουν, αλλά θα προσφέρει επίσης ήσυχους χώρους για εστιασμένη μάθηση και έρευνα.

Η «**εικονική πανεπιστημιούπολη**» θα κάνει το πανεπιστήμιο πανταχού παρόν. Θα αναπτυχθεί για να βελτιώσει την πρόσβαση όλων για συμμετοχή στην έρευνα και τη μάθηση, να ενισχύσει τη συνεργασία και να εξερευνήσει νέους, καινοτόμους τρόπους επιδίωξης πανεπιστημιακών αποστολών.

ΠΗΓΕΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΜΕΛΕΤΗ

Ehrman, M.E. & Dornyei, Z. (1998). *Interpersonal dynamics in second language education: The visible and invisible classroom*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Liu, X., Magjuka, R.J., Bonk, C.J. & Lee, S.h. (2007). Does sense of community matter? An examination of participants' perceptions of building learning communities in online courses. *Quarterly Review of Distance Education*, 8(1), 9-24.

McKinney, J.P, McKinney, K.G., Franiuk, R. & Schweitzer, J. (2006) The college classroom as a community: Impact on student attitudes and learning. *College Teaching*, 54, 281-284.

McMillan, D.W., & Chavis, D.M. (1986). Sense of community: A definition and theory. *Journal of Community Psychology*, 14, 6-23.

Myers, S.A., Goldman, Z.W., Atkinson, J., Ball, H., Carton, S.T., Tindage, M.F. & Anderson, A.O. (2015). Student civility in the college classroom: Exploring student use and effects of classroom citizenship behavior. *Communication Education*, 65(1), 64-82. doi:10.1080/03634523.2015.1061197

Rovai, A. P. (2002). Sense of community, perceived cognitive learning, and persistence in asynchronous learning networks. *Internet and Higher Education*, 5, 319-332.

Sidelinger, R.J., Bolen, D.M., McMullen, A.L. & Nyeste, M.C. (2014). Academic and social integration in the basic communication course: Predictors of students' out-of-class communication and academic learning. *Communication Studies*, 66(1), 63-84. doi:10.1080/10510974.2013.856807

Tinto, V. (1975). *Dropout form Higher Education: A Theoretical Synthesis of Recent Research*. *Review of Educational Research*, 45, 89-125

Tinto, V. (1993). *Leaving college: rethinking the causes and cures of student attrition*. (2nd ed.). Chicago: University of Chicago Press.

Tinto, V. (1997). Classrooms as communities: Exploring the educational character of student persistence. *The Journal of Higher Education*, 68(6), 599-623. doi:10.1080/00221546.1997.11779003

Vesely, P., Bloom, L., & Sherlock, J. (2007). Key elements of building online community: Comparing faculty and student perceptions. *Journal of Online Learning and Teaching*, 3(3). Retrieved from <http://jolt.merlot.org/vol3no3/vesely.htm>.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

ΣΥΝΤΟΜΟΣ
ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΙΣ

ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

ΚΕ.ΔΙ.ΜΑ.
ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
2023